

Нес/Индех/Н: 007-3841-1
Београд, 19.9.2010.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
К-По₂ -44/2010
Дана 22.09.2010. године
Београд
Устаничка 29

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Снежане Николић Гаротић, председника већа и судија Винке Бераха Никићевић и Растка Поповића, чланова већа, са записничарем Наташом Арсић, у кривичном поступку против оптуженог Ђукић Жељка, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗСРЈ у саизвршилаштву у вези чл. 22 КЗСРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ бр. 12/07 од 14.04.2008.године, која је прецизирана на главном претресу дана 20.09.2010.године, након одржаног главног и јавног претреса дана 20.09.2010.године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Миољуба Виторовића, оптуженог Ђукић Жељка, његових бранилаца адв. др. Гордане Божиловић Петровић и Владимира Петровића и пуномоћника оштећених Наташе Кандић, донео је и јавно објавио дана 22. 09.2010.године

ПРЕСУДУ

Опт.ЖЕЉКО ЂУКИЋ, зв.»Брко», [REDACTED]

[REDACTED]

КРИВ ЈЕ

Што је:

за време рата, оружаног напада бомбардовањем тадашње Савезне Републике Југославије од стране коалиције снага НАТО пакта и истовремено оружаных сукоба између војних снага СРЈ, Републике Србије и Републике Црне Горе и полицијских снага Републике Србије са једне стране, те са друге стране тзв.Ослободилачке војске Косова (ОВК), оружаных формација припадника албанске националности који живи у Аутономној покрајини Косово и Метохија, као припадници јединице «Шкорпиони», која је била у саставу МУП-а Републике Србије, кршили правила међународног права из члана 2 став 1 и члан 3 став 1 тачка 1 а) Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, IV Женевска конвенција («Службени лист ФНРЈ» број 24/50), те правила члана 51 став 1, 2 и 3 Протокола I уз Женевску конвенцију од 12.08.1949. године о заштити жртава међународних оружаных сукоба («Службени лист СФРЈ» - Међународни уговор број 16/78) и правила из члана 1 став 1, те чланова 4 став 1 и 2 тачка а) Допунског протокола II уз Женевску конвенцију од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба («Службени лист СФРЈ» - Међународни уговор број 16/78), тако што су:

по доласку јединица «Шкорпиони» у Подујево дана 28.03.1999.године, и размештаја припадника ове јединице по кућама у дворишту куће породице Гаши [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] заједно са правноснажно осуђенима и то: Цвјетан Сашом, (пресуда Окружног суда у Београду К.бр.1823/04 од 17.06.2005.године), Медић Драганом, Боројевић Драганом и Шолаја Миодрагом, (пресуда Окружног суда у Београду, Веће за ратне злочине, К.В.4/2008 од 18.06.2009.године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 К-По2 3/2010 од 24 и 25.05.2010.године) и неколико НН припадника јединице у саставу МУП-а Републике Србије, из аутоматских пушака калибра 7,62 испалили више пројектила у групу цивилних лица, жена и деце, житеља Подујева, албанске националности са намером да их лише живота, која лица нису учествовала у непријатељствима а враћени су сви са улице у двориште Гашија, услед чега је смртно страдало 14 цивила од којих су 7 били малолетни и то: Нора Богујевци [REDACTED] Шпенд Богујевци [REDACTED] Шпетим Богујевци [REDACTED] Дафина Дурићи [REDACTED] Арбр Дурићи [REDACTED] Мимозе Дурићи [REDACTED] [REDACTED] и Албион Дурићи [REDACTED] и седам пунолетних и то: Шефкате Богујевци [REDACTED] Фезрија Лугалију [REDACTED] Нефиса Лугалију [REDACTED] Саље Богујевци [REDACTED] Шехиде Богујевци [REDACTED] Исме Дурићи [REDACTED] Фитнета Дурићи [REDACTED] [REDACTED] док је пет малолетних цивилних лица тешко рањено и то оштећени: Саранда Богујевци [REDACTED] Фатос Богујевци [REDACTED] [REDACTED] Јехона Богујевци [REDACTED] године, Лирије Богујевци [REDACTED] и Генц Богујевци [REDACTED]

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези чл. 22 КЗ СРЈ

па га суд применом наведеног законског прописа и чланова 5,33, 38, 41, 50 КЗ СРЈ

О С У Ћ У Ј Е

на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година у коју му се урачунава време које је провео у притвору, почев од 19.10.2007.године, када је лишен слободе, па надаље

На основу чл. 196 ст.4 ЗКП оптужени се ослобађа плаћања трошкова поступка и паушала и исти падају на терет буџетских средстава.

На основу чл. 206 ЗКП оштећени се упућују на парницу, ради остваривања свог имовинскоправног захтева.

О б р а з л о ж е њ е

Оптужницом тужилаштва за ратне злочине КТРЗ бр.12/07 од 14.04.2008.године, прецизираној на претресу 20. 09. 2010. године стављено је на терет оптуженом Ђукић Жељку да је заједно са већ осуђенима Цвјетан Сашом, Медић Драганом, Боројевић Драганом и Шолаја Миодрагом извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ.

У завршној речи заменик тужиоца за ратне злочине навео је да из изведених доказа произилази да је оптужени учествовао у извршењу дела, па је предложио да га суд огаси кривим и осуди на казну имајући у виду све околности од значаја за одмеравање казне.

Оптужени се изјаснио да не признаје да је учинио кривично дело које му је стављено на терет, навео да остаје у свему при одбрани коју је током поступка износио пред судом.

На претресу од 8.07.2010.год. поновио је да је камионом у коме је било наоружање до Пролом Бање управљао он, због тога што је резервни полицајац који возио камион био уморан и уплашио се, а друштво му је правио Сарап Драган. Не може да објасни због чега овај сведок, Манојловић Срђан, који је био заменик команданта и који је био непосредно задужен да у Пролом Бањи дели оружје и неки други сведоци ово не потврђују, већ кажу да је камион са оружјем стигао касније. Оптужени је навео да су униформе задужили у

Београду, у Бубањ потоку, он је добио две униформе, јер је био крупан, а сви су добили опасаче, капе, футроле за лисице, футроле за пиштоље, као и ножеве који се стављају на аутоматску пушку чије су дршке дужине око 10 цм, сечиво око 15 цм, и налазе се у пластичном омоту - корицама из којих могу да се извуку, користе се за стављање на пушку као бајонет, али и као маказице за нпр. сечење жице. Нож су сви припадници носили или за појасом или на борбеном прслуку, на његовом посебном делу са леве стране који је и направљен тако да служи за ношење овога ножа. Нож је увек носио на борбеном прслуку са леве стране груди, на посебном делу који је направљен за то, па претпоставља да је и том приликом када је нож добио да га је носио управо на овом делу. Међутим, када су добили оружје и поделили аутоматске пушке, нису добили пиштоље, нити лисице.

Иначе, оружје је подељено вече пред полазак у Подујево, у приземљу хотела у посебној просторији. Добио је сандук са десет пушака које је требало да подели припадницима свог одељења, којих је било шест или седам. Очистили су свих десет пушака из сандука. Када је делио пушке сачинио је списак у који је унео број пушке и име особе коју задужује, али при томе није уписивао податке из личне карте никог од бораца, па ни сведока П-1. Исказ сведока П1 који говори о томе да га је оптужени вређао када је видео податке у личној карти није тачан. Пушку коју је узео за себе обележио је на два места, али о томе нико ништа није знао, нити је то све до овога поступка било коме рекао или показао. Због тога би и данас, када би му биле показане све пушке, могао да препозна своју, па би из тога могло и да се утврди да из те пушке није пуцано у Подујево.

У Пролом Бањи се све сводило на чекање- да се подели оружје, да се крене на Косово. У близини хотела било је кафића, црква, коју је посетио, базен, па су време проводили тако што су одлазили на та места. Видео је у холу хотела да Стопарић Горан, а можда и Томић Милован показују млађим војницима како се обављају борбе и рукује оружјем.

Иако се ошишао пре поласка на Косово, неко га је у Пролом бањи поново шишао машиницом. Обријао се пре поласка на Косово. Ту су се и сликали, не зна ко је понео фотоапарат, али се са Томић Милованом, Смиљих Здравком, Николом Ковачевићем и покојним Рисовићем сликао пре него што су отишли у Подујево. На другом терену на Косову фотоапарат нису имали. Док је био у Пролом бањи, пре поласка за Подујево, био је у соби са Сарап Драганом на другом или трећем спрату, сигурно зна да се пењао лифтом до собе. Није могао да се сети колико је времена провео у Пролом бањи, могуће је да је тачно како је сведок Срђан Манојловић навео да су у Пролом бању стигли 26., између 10 и 12 часова пре подне, да су тог и наредног дана боравили у хотелу Радан, да је 27. увече дошао командант Тутинац, подељено је оружје и да су кренули у рану зору у Подујево.

У Пролом бањи јединица се формирала у водове и одељења, командир једног вода био је Медић Драган, другог Олујић Рајко, трећег Вукшић Зоран, а Стопарић Горан је командовао извиђачима. Сваки од водова имао је по 20 до 30 војника, у воду извиђача било је можда десетак војника. Он је био командир једног одељења, у саставу вода Медић Драгана и у његовом одељењу били су Смиљих, Ковачевић, Сарап Драган, покојни Ђорђе Милићевић, вероватно

покојни Рисовић и сведок П-1. Сведок П-1 је одмах, он га тада није ни познавао, нити је знао о коме се ради, тражио да пређе у друго одељење, о чему су га обавестили Ђорђе Милићевић и Никола Ковачевић. Касније, након што су се вратили из Подујева, уместо Медић Драгана је постао командир вода. Сећа се да га је командант јединице Медић Слободан позвао у своју собу и рекао му да ће бити командир уместо Медић Драгана. Сматра да је разлог томе била болест Медић Драгана, али и потреба да се не прави раскол јер су после догађаја у Подујеву неки војници почели да напуштају јединицу. Пошто је постао комадир вода, за командира одељења поставио је покојног Ђорђа Милићевића.

Оптужени је у одбрани описао двориште у које је ушла група бораца са којом је кренуо од аутобуса, објаснио је да је улаз заправо амфор, тунел између кућа, тако да су са обе стране зидови, а горе таваница. Дугачак је око пет метара, можда и више 6, 7, или 8 колико су дугачке и куће које су са обе стране. У дворишту је са леве стране била спратна кућа са великим металним вратима, са десне стране је била кућа, у продужетку помоћни објекти, на крају дворишта је била шупа. Са десне стране било је и степениште. Од шупе до краја спратне куће налазила се ограда од плетене жице и на тај начин је двориште подељено. Међутим, жица није била затегнута и било је очигледно да ту може да се прође у други део који је био земљани. Постојала је у том делу нека стаза, али тамо није одлазио. Поред шупе постојао је пролаз ширине метар или метар и по. Желели су да уђу и сместе се у велику кућу, па пошто је била закључана, Сарап Драгану помогао је да се попне и преко терасе уђе. Приметио је да је Драган заборавио пушку и дозивао га «Сарма, Сарма, пушку си заборавио» и док је био тиме забављен, чула се вика, галама, па је видео да из другог дворишта са тог земљаног дела долази група од десетак цивила, окружена припадницима разних полицијских јединица. На челу цивила који су се кретали ка дворишту у коме се он налазио био је Стопарић Горан, а на крају сведок П-1. Када су их довели цивили су и стајали од њега удаљени око пет метара, а удаљени метар, два од пролаза који води на улицу. Биле су то жене и деца и један старији мушкарац са којим је Стопарић Горан разговарао. Оптужени наводи да је пришао и рекао «шта задржавате те жене и децу, да ли сте нормални, пустите то напоље, не смете ту да их задржавате». То су сигурно чули Стопарић Горан и сведок П1 који је био на зачељу колоне. У близини су били и припадници јединице Милован Томић, Божић Синиша, који са цивилима није контактирао већ је стајао са стране код пролаза који води на улицу, Драган Медић који је стајао, Никола Ковачевић и Дмитровић Петар. Сарап Драган је био све време унутра, у кући у коју се попео.

Када је ово рекао, изашао је из дворишта и кренуо ка аутобусу да узме ствари. У једном тренутку када се окренуо видео је иза себе пок. Ђорђа Милићевића. Ишао је да мало гледа излоге, у томе је прошло око пет или десет минута, када је опет зачуо галаму и видео колону цивила на чијем челу је био мушкарац, кога је упамтио јер је изгледао доста измучено, изборан, висок, мршав, стар по његовој процени седамдесетак година.

Са овом групом поново су били сведок П1, Стопарић, Томић, али и други припадници из јединице. На улици је било доста полиције, припадника других јединица. Са његове леве стране, тачно наспрам улице где су аутобуси

били паркирани, седела је група од десетак или петнаестак припадника ПЈП-а. Када је један полицајац из те групе видео цивиле, напустио је групу и узвикнуо «Шта је пичке, шта пушате то, враћај та говна назад, побегни то пичка им матерна». Овај припадник полиције издвојио се из те групе, пришао, дошао до старијег човека, гурнуо га кроз излог једне радње и из пушкомитраљеза убио, вратио се до групе цивила која је стајала и викнуо «Шта чекате, марш назад». Сви су се вратили у двориште. Неки од припадника његове јединице и сами уплашени, кренули су за њима у двориште. До њега је био Томић Милован-Шићо, који је кренуо ка дворишту, али га је оптужени ухватио за раме и рекао «Шићо ди ћеш човече, пусти жене и децу, мани се тога». Стопарић Горан је кренуо за цивилима, па му је Томић Милован нешто довикнуо, Стопарић нешто одговорио, па је Стопарић ипак отрчао када су већ цивили залазили у пролаз и ушао за њима. У том моменту зачуло се пуцање из дворишта. Када је почела пуцњава или непосредно пре тога, то не може тачно да наведе, из пролаза – дворишта истрчала је група из његове јединице, међу којима су били Никола Ковачевић и Петар Дмитровић, дошли до њега, питали шта је било и ко је то пуцао из пушкомитраљеза. Они му нису рекли да ли су видели ко пуца у дворишту, не зна да ли је то Стопарић видео и да ли је стигао до дворишта када се пуцало. Након тога је, веома брзо, први дотрчао Спасоје Вулевић, утрчао у двориште, видео шта се десило, изашао напоље, викао «Које су животиње ово могле да направе!». Група «Шкорпиона» која је била на улици груписала се и стајала. У тој групи осим њега били су Ђорђе Милићевић и Томић Милован. Видео је Сарап Драгана који је плакао. Окренуо се да га оптужени не би гледао, није хтео да каже шта је било, већ је само опсовао. Након тога оптужени наводи да му је било јасно шта се десило и да је једини јавно негодовао у аутобусу, питао ко је могао да пуца на жене и децу, рекао да и он има децу. Медић Драган му је рекао да ћути, а сведок П1 рекао је да је пуцао.

Оптужени је у одбрани и током читавог поступка тврдио да га сведок П1 лажно терети. Разлог томе је сукоб који је постојао од 1996. године, у Крајини, када је извесни Чанчаревић, за кога је сведок П-1 тада радио, «рекетирао» оптуженог и још неке из Крајине који су имали договор за ссчу шуме чиме је требало да се обезбеде удовице и породице бораца и остали који су бежали у Србију, тако што је нудио да им наводно пружи заштиту, затим је Чанчаревић са сведоком П-1 заробио брата од стрица оптуженог – Ђукић Младена, па је његов отац, а стриц оптуженог морао да плати откуп. Ипак основни мотив сведока П-1 да терети оптуженог је то што је учествовао у извршењу овога дела. Међутим, сведоку П1 је Чанчаревић набавио лажни пасош, па је побегао у иностранство. Када је депортован и када му је пружена могућност да постане заштићени сведок, то је он да би се реванширао и рекао нешто ново тужилаштву у читаву причу убацио и оптуженог и означио га као извршиоца дела. Сведок П-1 на тај начин себе је спасао од кривичне одговорности, али је заузврат, пошто је морао да пружи тужилаштву нешто друго, оптуженог означио као извршиоца. Сведок П1 сигурно је видео одбране оптужених и свој исказ је исконструисао прилагођавајући га осталим доказима из поступка. Сведок П1 је у аутобусу рекао да је пуцао, а онда на

претресу покушао да објасни да је наводно провоцирао Медић Драгана у аутобусу.

Оптужени се посебно изјашњавао на претресу 8.07.2010.године о неким доказима. Документарни филм BBS о догађају у Подујеву који је прегледан потврдио је његову одбрану, јер се на њему види кућа и зидана ограда где су цивили стрељани, али и амфор кроз који је он прошао и двориште у коме је био и из кога се заправо ова кућа и двориште где се догодило убиство не могу видети. Због тога је на фотографији која се налази у списима и која је издвојена из филма означио кров белог аутомобила који се налази на улазу у амфор у који је ушао и тако објаснио да није ни могао да види двориште у коме је дошло до убиства цивила, нити да тамо оде. Сматра да управо из овога произилази да скица коју је сведок П-1 сачинио није тачна. На тој фотографији је показао и где се налази кућа, шула, жичана ограда и све оно што је описивао и управо из тога се види да није тачан исказ сведока П-1 и опис дворишта који је навео овај сведок.

Оптужени сматра да су читав догађај морали видети сведоци Смиљих и Ковачевић, који су када је почела пуцњава или непосредно пре тога истрчали из дворишта где се све догодило. Ни Цвјетан Саша који је саслушаван у овом поступку као сведок, а раније је признао дело, никада није спомињао оптуженог као извршиоца. Сведок Сарап Драган био је на тераси и са ње видео све што се догодило, оптужени је после пуцања видео да је уплакан, питао га шта је било, али је Сарап само одмахнуо, опсовао и рекао «ма пусти». Овај сведок је и супрузи оптуженог рекао у разговору у једном кафићу, након што је оптужени ухапшен, све што зна. Сарап Драган зна истину, али из неких разлога то није рекао у суду, грешка је суда што га није напао и из њега извукао истину. Иначе Сарап Драган када је причао оптуженом о овом догађају никада није рекао шта је видео, већ је рекао само да је видео, никога није хтео да именује, рекао је да је то видео са терасе, која се на фотографији издвојеној из ВВС снимка не види и која се налази где и паркиран аутомобил који је оптужени обележио.

По мишљењу оптуженог, Стопарих Горан зна истину и зна ко је извршио ово дело. Он је оптуженом рекао да зна ко је то урадио, да је направио договор са Наташом Кандић. Стопарих Горан је долазио као и други сведоци још док се водио поступак против Цвјетан Саше код оптуженог, разговарали су, оптужени му је рекао « да, рећи ћу истину, ако и ти кажеш». Међутим, Стопарих није рекао истину јер је само рекао да су неки од сада осуђених мењали оквире иако је претходно оптуженом рекао да зна ко је пуцао.

Никола Ковачевић, Смиљих Здравко и Дмитровић Петар-Пера Чубра знају шта је било, они су морали да виде ко је ушао у двориште, ко је вратио цивиле са улице, шта се тамо спремало, јер су они управо од тога побегли. Био је напољу када су они дошли до њега. Сигуран је да је сведок П-1 пуцао јер је у аутобусу то и рекао. На претходном суђењу, у Прокупљу, у поступку који се водио против Цвјетан Саше, оптуженом је саветовано, када је био сведок да не спомиње шлем, да не спомиње никакво задужење оружја и слично.

Оптужени је навео да је био против онога што се десило, чинило му се да види своју децу на месту те деце, викао је у аутобусу на остале и питао ко је то могао да направи. Једини је јавно негодовао. Сукобио се и са Медић Драганом који му је рекао «Брко ћути, шта те боли». Оптужени је поновио да је први споменуо полицајца који је убио старца цивила, Албанца, на улици пре читавог догађаја, јер говори истину, али да не може да каже ко је пуцао на цивиле, то није видео својим очима. Он у томе сигурно није учествовао. У Шиду се прича и сви знају ко је то урадио, али нико неће то да каже у суду.

Након догађаја у Подујеву, у Пролом бањи су практично «испливала» четири имена, причало се да су то они урадили. Долазили су полицајци код команданта, међутим са оптуженим нису разговарали и не зна да ли су с било ким разговарали. О томе једноставно више нико није причао када су та имена «испливала», а касније су два имена отпала, а против двојице водио се поступак у Прокупљу.

У завршној речи бранилац оптуженог адвокат Владимир Петровић предложио је да суд оптуженог ослободи од оптужбе и да му укине притвор. Навео је да тужилац није предложио ни један доказ осим исказа сведока П-1 за кривицу оптуженог и његово учешће у извршењу кривичног дела. Исказ сведока П-1 је непоуздан, недоследан, посебно када описује како је изгледао оптужени, почев од првобитног описа оптуженог са качкетом на глави, преко тога да је имао браду, па затим да је имао чак и коврце које су падале по врату и дужу косу. Због ове недоследности јасно је да овај сведок уопште није ни знао како оптужени изгледа. Други разлог због кога се исказ сведока П-1 не може прихватити су мотиви сведока да лажно оптужује Ђукић Жељка, а они се огледају у томе што је сведок П-1 да би добио статус заштићеног сведока указао на оптуженог Ђукић Жељка као извршиоца кривичног дела и то све због ранијег сукоба са породицом оптуженог. Супротно исказу овога сведока, остали сведоци чији се искази у мањим и неважним детаљима разликују, за које није ни разумно очекивати да их памте после толико година, потврђују одбрану оптуженог да он у извршењу дела није учествовао јер догађај у Подујеву, у коме су страдали цивили, описују мање или више исто као и оптужени и познато им је да оптужени у извршењу дела није учествовао. Чак ни заштићени сведок Стопарић Горан у првом исказу 2006. године када терети и оптуженог Боројевић Драгана кога је имао разлога да заштити јер му је спасао живот, не спомиње оптуженог Ђукић Жељка као извршиоца овог кривичног дела. Како се на исказу сведока П-1 не може заснивати пресуда јер закон јасно говори о томе колика је валидност и снага исказа заштићеног сведока, а и сам исказ је недоследан и нетачан, јер би оштећени који оптуженог нису препознали свакако морали упамтити оптуженог Ђукић Жељка да је он заиста био тамо и да изгледа онако како га описује сведок П-1, а других доказа осим исказа сведока П-1 о кривици оптуженог Ђукића нема, то је бранилац предложио да суд оптуженог ослободи од оптужбе. Посебно, бранилац је указао на то да је оптужени Ђукић Жељко јавно изразио негодовање и протест због онога што је учињено цивилима и да је био доследан у одбрани.

Бранилац оптуженог адвокат Гордана Божиловић Петровић придружила се речи браниоца адвоката Владимира Петровића.

У завршној речи оптужени Ђукић Жељко придружио се речи бранилаца, поновио да никакве везе са злочином нема и предложио да га суд ослободи од оптужбе.

Суд је у доказном поступку извео следеће доказе: прочитао писане доказе и то: пресуду Апелационог суда у Београду Кж.І По₂-3/2010 од 24 и 25.05.2010., пресуду Окружног суда у Београду К.В. 4/08 од 18.06.2009., пресуду Окружног суда у Београду К.1823/04 од 17.06.2005. године којом је оглашен кривим и осуђен Џвјестан Саша, пресуду Врховног суда Кж.І 1874/05 од 22.12.2005. године, записник о увиђају ОУП Подујево од 30.03.1999. године Кри.21/99 са криминалистичко-техничком документацијом и скицом лица места, извештај о проналаску 19 лешева на територији општине Подујево од 30.03.1999. године, допис Института за судску медицину Медицинског факултета Универзитета у Приштини од 03.06.1999. године, балистичко вештачење од 09.05.2003. године, извештај о аутопсији извршеној од стране Тужилаштва Међународног кривичног суда Уједињених нација из августа 2000. године за Гаши Седмана, Тахири Идриза, Тахири Селима, Луге Лију, Нефисе Лугалију, Фезрије Богујевци, Салу Богујевци, Шпетима Богујевци, Шпенда Богујевци, Шехиде Богујевци, Шефкате Богујевци, Нору, допис МУП-а Србије Управа за борбу против организованог криминала 230.778/01 од 04.07.2003. године са фотографијама припадника јединице «Шкорпиони», допис МУП-а Србије Управа за борбу против организованог криминала број 230/778/01 од 11.03.2002. године са списком припадника јединице «Шкорпиони», допис МУП-а Србије Управа за борбу против организованог криминала 1673/05-1 од 17.05.2005. године, решење о одређивању притвора за окр.Ђукић Жељка истражног судије Окружног суда у Београду, Веће за ратне злочине Ки.В.12/07 од 19.10.2007. године, извештај из казнене евиденције за опт.Ђукић Жељка Министарства правосуђа Републике Хрватске од 27.11.2007. године, затим исказе сведока са главног претреса од 6. 10. 2008.године и то Анастасијевић Милана, Јанковић Радислава, Марковић Драгана, исказе сведока са главног претреса од 7.10.2008.године Вулевић Спасоја, Симовић Зоран, исказе са главног претреса од 10.11. 2008.године Павловић Бранка, Смиљић Здравка, исказ сведока Ковачевић Николе са главног претреса од 10. и 12.11.2008. године, заштићеног сведока П-1 са главног претреса од 11. и 12.12.2008. године, 21, 22. и 23.01.2009. године и 13.05.2009. године, (сведоку су одређене мере заштите сведочење из посебе просторије уз измену гласа и прикривеног изгледа и под псеудонимом, а на главном претресу је сведочио под псеудонимом јавно, изгледа прикривеног за јавност тако што је постављена непровидна завеса између дела где се налази јавност која прати суђење и онога где су веће, странке и браниоци). затим исказе оштећених Саранде Богујевци са главног претреса од 22.12.2008. године са записником о саслушању сведока пред истражним судијом од 22.12.2008. године, Јехоне Богујевци са главног претреса од 23.12.2008. године са записником о саслушању сведока пред истражним судијом од 22.12.2008. године, Лирије Богујевци са главног претреса од 23.12.2008.

године са записником о саслушању сведока пред истражним судијом од 22.12.2008. године, Фатоса Богујевци са главног претреса од 23.12.2008. године са записником о саслушању сведока пред истражним судијом од 22.12.2008. године са записницима о препознавању за оштећене од 22.12.2008. године са пратећом фотодокументацијом у коју се врши увид, исказ оштећеног Сафета Богујевци са главног претреса од 23.12.2008. године, Сељатина Богујевци од 24.12.2008. године, Цетић Добривоја од 23.01.2009. године, Томић Милована са главног претреса од 27.01.2009. године, исказ сведока Дмитровић Петра са главног претреса од 27.01.2009. године, Божић Синише са претреса од 11.03.2009. године, Дабић Александра, Хован Дамира са претреса од 12.03.2009. године, Брајић Драгана, Цекић Небојше, Манојловић Срђана и Вукшић Зорана са главног претреса од 13.03.2009. године, Цвијетан Саше са записника о главном претресу од 14.04.2009. године, Деветак Милоша и Струхар Игора са записника о главном од 15.04.2009. године, Стопарић Горана са главног претреса од 11. и 12.05.2009. године када је исказ дао путем видео конференцијске везе успостављене са Хашким трибуналом (сведоку су мере заштите одређене Правилником Хашког трибунала), искази сведока Бисерчић Србислава и Медић Слободана са претреса од 14.05.2009.године, исказ Маљевић Небојше и Петровић Томислава са претреса од 15.06.2009. године, решење Нафтне индустрије «Крајина» Мирковци број 359/93 од 09.04.1993. године за оптуженог, Извештај–допис МУП-а Србије, Дирекција полиције, Управа криминалистичке полиције број 230-3538/09 од 17.03.2009. године, Извештај из казнене евиденције за Ђукић Жељка од 01.06.2009. године МУП-а Србије, Извод из матичне књиге умрлих за матично подручје Шид број 69 за 2008. годину за покојног Милићевић Ђорђа, записник о саслушању сведока Милићевић Ђорђа под бројем Ки. 12/07 од 27.11.2008. године, Допис МУП-а Србије 230-5640/08 од 13.11.2008. године са изјавом Сталевић Радослава и списком ангажовања припадника јединице «Шкорпиони», писмо упућено директору канцеларије Националног савета за сарадњу са Хашким трибуналом која је на енглеском језику са дописом канцеларије у коме је садржина дописа на српском језику-и службена белешка сачињена од стране службеника Службе за помоћ и подршку сведоцима од 18.05.2009. године везано за сведочење за Радослава Олујића, решење о награђивању водника Стопарић Горана од 13.05.1999. године, и извршен увид у фотографије које је предао Ђукић Жељко истражном судији 24.01.2008. године, фотокопију фотографија означених од А до К и означене са А1, скице које су сачинили сведок «П-1» 14.02.2008. године, оптужени Ђукић 09.09.2008. године, Павловић Бранко 10.11.2008. године, сведок «П-1» јануара 2009. године, оштећени Сељатим Богујевци 24.12.2008. године, сведок Дмитровић Петар 27.01.2009. године, сведок Брајић Драган 13.03.2009. године и Цвијетан Саша 14.04.2009. године, и скице које су сачињене приликом увиђаја на којима су објашњења за своје исказе учртавали Радисав Јанковић 06.10.2008. године, Симовић Зоран 07.10.2008. године, Ковачевић Никола 10.12.2008. године и оштећена Саранда Богујевци и фотографију из видео записа Би-би-си интервјуа са Сарандом Богујевци од 07.03.2003. године и прегледао видео запис ВВС интервјуа.

На основу изведених доказа, ценећи одбрану оптуженог, а поступајући по примедбама Апелационог суда из Пресуде КжI По2 3-2010, суд је несумњиво утврдио да је оптужени Ђукић Жељко извршио радње описане у изреци пресуде у којима се стичу сва обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези члана 22 КЗ СРЈ јер је као припадник јединице «Шкорпиони» која је била у саставу МУП-а РС за време рата – оружаног напада бомбардовањем између тадашње СРЈ и НАТО снага и истовременог унутрашњег оружаног сукоба између војних снага СРЈ и полицијских снага РС с једне стране, а с друге стране ОВК-а, 28.03.199. године у Подујеву, у дворишту породице куће Гаши, у улици Рахмана Морине број 7, заједно са правноснажно осуђеним Цвјетан Сашом, Медић Драганом, Боројевић Драганом и Шолаја Миодрагом и неколико НН припадника јединице у саставу МУП-а РС, из аутоматске пушке кал.7,62 мм испалио више пројектила у групу цивилних лица жена и деце житеља Подујева, албанске националности, од чега су смртно страдали Нора Богујевци, Шпенд Богујевци, Шпетим Богујевци, Дафине Дурићи, Арбр Дурићи, Мимозе Дурићи и Альбион Дурићи [REDACTED] [REDACTED] као и Шефкате Богујевци, Фезрије Лугалију, Нефисе Лугалију, Саље Богујевци, Шехиде Богујевци, Исме Дурићи, Фитнете Дурићи, а пет малолетних цивилних лица је тешко рањено и то Саранда Богујевци, Фатос Богујевци, Јехона Богујевци, Лирије Богујевци и Генц Богујевци.

Овакав закључак суд заснива на изведеним доказима, исказима сведока, исказима оштећених, писменим доказима који су прочитани и фотодокументацијом у коју је извршен увид, прегледаном видео снимку ББС и правноснажним пресудама којима су осуђени оптужени Цвјетан Саша, Медић Драган, Боројевић Драган и Шолаја Миодраг, које су прочитане на претресу.

Суд је исказе оштећених прихватио као искрене и истините, не налазећи у њиховим казивањима жељу за осветољубивошћу или да некога безразложно терете, иако су били очевици страдања најближих, а и сами задобили повреде, од којих последице још увек осећају.

Исказ сведока П1 суд је оценио као убедљив, јасан, искрен и доследан, сагласан са исказима оштећених у погледу тога како су изведени из кућа, тока догађаја и самог чина пуцања. Овај сведок био је убедљив и приликом суочења са оптуженим и у објашњењу да нема разлога да лажно терети било кога, па ни оптуженог који је покушавао да нађе мотиве и објашњења за то. Суд није прихватио одбрану оптуженог да је сведок П1 њега лажно означио као извршиоца дела због тога што је имао обавезу према тужилаштву да још за некога сведочи да је учествовао у стрељању цивила, па му је било најлакше да то буде оптужени са којим је од раније био у сукобу. Међутим, суд налази да је ова одбрана уперена на избегавање кривичне одговорности, јер је као логично и убедљиво прихватио објашњење сведока П1 да он нема везе са сукобом оптуженог и Чанчаревић Миленка код кога је радио, а да је сведочио о ономе што му је познато. Како је сведочење сведока П1 потврђено и другим изведеним доказима, то је суд његов исказ прихватио. Суд је ценио примедбе

браниоца да је исказ сведока недоследан када описује како је изгледао оптужени Ђукић Жељко, па је нашао да недоследности нема јер је сведок тврдио да је оптужени крупан и висок увек, да је када је приликом сваког новог саслушања тражено да опише оптуженог, одговарајућа на постављена питања употпуњавао исказ описујући детаље у изгледу, тако да нема недоследности, већ употпуњавања описа изгледа оптуженог.

Исказ сведока Стопарић Горана сагласан је са исказом сведока П1 и оштећених и суд га је прихватио, с тим што закључке овога сведока, његов став и уверење да оптужени Ђукић није учествовао у извршењу дела суд није узимао у обзир јер се ради о личним ставовима сведока. Посебно је при овоме суд ценио и чињеницу да је са овим сведоком пре него што је требало да буде саслушан на претресу ступила у контакт супруга оптуженог и сведока упутила да се јави тадашњем браниоцу оптуженог. Суд је приликом оцене исказа овог сведока ценио примедбе браниоца из завршне речи да је овај сведок говорио истину, и да је у исказу 2006. године пред истражним судијом детаљно описао шта је видео, које је све особе видео да излазе из дворишта, а међу њима није навео да се налази оптужени Ђукић Жељко. Стопарић Горан имао је разлога да заштити у исказу осуђеног Боројевића, који му је помогао када је био рањен, али то није учинио, очигледно одлучан да каже истину. У склопу те чињенице треба ценити исказ овог сведока који уопште не спомиње оптуженог Ђукића, па се из тога по ставу браниоца, може да закључи да оптужени није ни учествовао у извршењу дела. Ове наводе суд је оценио неоснованим, јер је сведок Стопарић Горан сведочио о ономе што је видео, па околност да није видео оптуженог Ђукић Жељка да излази из дворишта не значи ништа друго осим да сведок није у том тренутку гледао излаз, он оптуженог није видео ни на изласку из дворишта, али ни на једном другом месту. Сведок Стопарић Горан је у исказу био убедљив и јасан, доследан у погледу свих чињеница које су му познате и које је видео, а које су биле од значаја за утврђивање онога што се догодило. Иако није могао да посведочи о томе шта је оптужени радио нити је могао да се сети да ли га је и где видео, ипак је настојао да убеди суд у исправност свог закључка да оптужени није учествовао у извршењу дела и пуцању, па ове тврдње сведока које су његов став и закључивање суд није прихватио. У погледу осталих чињеница које је сведок Стопарић описао у исказу суд их је као тачне прихватио јер су исто представљене у исказима сведока и оштећених.

Искaze сведока припадника јединице Шкорпиони који су били у Пролом Бањи и Подујеву суд је прихватио у делу у коме сагласно описују ангажман у јединици, пут до Пролом Бање, боравак у хотелу Радан, одлазак у Подујево, околности да су требали да се сместе у куће, да су чули пуцњеве, да су видели или чули да су неки људи убијени или видели како оштећене смештају у аутомобиле, постројавање и одлазак из Подујева. У овом делу са мање или више детаља искази су међусобно у погледу битних чињеница везаних за долазак јединице на Косово и околност да се нешто догодило сагласни међусобно, као и са исказом сведока П1, оштећених, сведока Зорана Симовића Тутинца, Спасоја Вулевића Вука из команде САЈ и писменим доказима. Међутим у погледу тога како је дошло до тога да се на цивиле пуца, ко је њих вратио у двориште, ко је пуцао на групу жена и деце и посебно да ли

је у тој групи био и оптужени, сведоци су по оцени суда настојали да заштите оптуженог, тако што су углавном описивали да су у друштву са њим или га виде на различитим местима, и то у сваком случају у тренутку када се чује пуцњава, док су описујући страдање цивила упадљиво настојали да прикрију шта се догодило и оно што о томе знају. У овом делу у коме сведоче о томе где се сами налазе у тренутку пуцњаве и да су на улици, као и да су тада са оптуженим или га виде суд, исказе није прихватио јер су међусобно у супротности, у супротности и са одбраном оптуженог који се на неке од сведока (Томић Милована и Ковачевић Николе, Павловић Бранка, сада пок. Милићевић Ђорђа) позивао да потврде одбрану да се налазио на улици. Искази сведока да нико није био у дворишту и нико не зна шта се догодило су у супротности и са исказом оштећених који наводе да је двориште када су са улице враћени и натерани на зид где је на њих пуцано, било пуно војника. Тако оштећена Лирије Богујевци наводи да је у дворишту у коме је пуцано на њих, било поприлично војника у униформама, као и оштећена Јехоне Богујевци, која објашњава да је након повратка у двориште видела поприлично униформисаних људи и да ниједан од њих није имао плаву униформу, као што су имали неки које је видела на улици. Суд је исказе сведока припадника јединице ценио и у смислу примедби и анализе браниоца из завршне речи, који тврди да се искази разликују у мањим, небитним детаљима за које није ни разумно очекивати да их после толико времена сведоци памте, али да су у погледу одлучне чињенице да су видели или били са оптуженим Ђукићем на улици када је дошло до пуцњаве сви међусобно сагласни. Међутим, суд налази да су заиста удаљеност појединих сведока од одређених објеката или њихова међусобна удаљеност небитни детаљи па ове чињенице није ни узимао у обзир када је оцењивао исказе сведока, али да искази у погледу чињенице са ким су у тренутку када долази до пуцања, где су, са ким су дошли до дворишта где се пуцање догодило, ови сведоци различито наводили, сви су тврдили да су са оптуженим Ђукићем, али на различитим местима и различито од онога како је он навео у одбрани, па је то био разлог да суд закључи да они настоје да заштите оптуженог. Тако нпр. сведок Томић наводи да је био са оптуженим Ђукићем и да је припадник ПЈП потезао оружје и рекао оптуженом Ђукићу за групу цивила «Враћај то», а оптужени му одговорио «Враћај ти», што није небитна чињеница и што би свакако оптужени навео у одбрани да се догодило, али то није ни споменуо. Овај сведок, је толико недоследан да нпр. тврди даље да је када су се зачули пуцњи он, али и други који су били са њим залегао уз зид, што оптужени није навео. Међутим сведок Томић није потврдио одбрану оптуженог у којој тврди да је овај сведок кренуо за цивилима у двориште, а оптужени га повукао за руку и рекао му «Шићо, ди ћеш човече пусти жене и децу». Дакле, сведок Томић, који тврди да је са оптуженим у тренутку пуцњаве, уопште овај део одбране не потврђује, а то свакако није небитан детаљ, већ би сведок то упамтио да се заиста десило. Сведок Стопарић Горан наводи да је био са сведоком Томићем и Цекићем, али не спомиње да је сведок Томић залегао јер се уплашио од пуцњаве, већ да га је спречио да уђе у амфор и двориште где је дошло до пуцњаве. Сведок Стопарић тада крај себе не види Ђукића, који је крупан и упадљив. Сведок Цекић Небојша уопште не зна шта се догодило, не

зна где је оптужени Ђукић, а логично би било да зна јер је са сведоком Томићем све време. Овако је и са осталим сведоцима, не ради се о разликама у ситним детаљима како то жели да представи одбрана оптуженог, па да сведоци различито говоре да ли је нешто било удаљено 50 или 70 метара, већ о чињеницама које би свакако морале бити познате и сагласне да би се неки исказ прихватио. То је и разлика у исказима сведока међусобно и са одбраном оптуженог. Различита су места где сведоци наводе да се налазе, али су сигурни да су сви баш са оптуженим у тренутку пуцања и то на улици, па због тога и не знају шта се дешава у дворишту са цивилима, а преживели оштећени у исказима тврде да је двориште било пуно војника.

Исказе сведока Медић Слободана, Манојловић Срђана, Вулевић Спасоја, Симовић Зорана, који су дошли тек после пуцања јер су били на састанку суд је прихватио, као и исказе сведока Атанасијевић Милана и Јанковић Радослава који су обавили увиђај два дана после догађаја.

Овако оцењујући изведене доказе утврђено је следеће:

Опште је позната чињеница, што произилази и из правноснажних пресуда које су прочитане на претресу да је на територији СРЈ било проглашено ратно стање и да је био у току оружани напад бомбардовањем тадашње СРЈ од стране коалиције снага НАТО пакта и истовремено оружани сукоб између војних снага СРЈ, Републике Србије и Републике Црне Горе и полицијских снага Републике Србије с једне стране, а с друге стране тзв.Ослободилачке војске (ОВК), оружаних формација припадника албанске националности који живе у Аутономној покрајини Косово и Метохија. У сукобу је учествовала и јединица «Шкорпиони» на српској страни, у саставу САЈ. Јединица је упућена на територију Косова, тако што је прво пребачена до Пролом бање, смештена у хотелу «Радан», а затим у рану зору, у јутарњим часовима 28.03.1999.године, пребачена у Подујево. Из дописа МУП РС управа за борбу против организованог криминала «О» стр. пов.бр: 230-778/01 од 11.03.2002.године произилази да је 25.03.1999.године јединица преведена у резервни састав САЈ-а. Ово произилази и из исказа сведока припадника јединице који наводе да су пар дана били у Пролом бањи, описују пут од Новог Сада и Шида до Београда, где су задужили униформе, затим путовали целе ноћи до Пролом бање и стигли у преподневним часовима, боравили у хотелу «Радан», увече 27.марта задужили оружје-аутоматске пушке, чистили га (одмашћивали) целе ноћи, па кренули рано ујутру 28. марта за Подујево. Из ових исказа утврђено је ангажовање и кретање јединице све док није стигла у Подујево. У погледу чињеница које се односе на ангажовање јединице, путовање до Пролом бање, задуживање униформама и оружјем, сведоци-припадници јединице Смиљић Здравко, пок. Милићевић Ђорђе, Дабић Александар, Брајић Драган, Цекић Небојша, Цвјетан Саша, Дмитровић Петар, Ковачевић Никола, Сениша Божић, Вукшић Зоран, Стопарић Горан, сведок ПП сагласни су, а исказ сведока Манојловић Срђана који је био заменик команданта најпрецизнији. У погледу ових чињеница ови искази сагласни су и са исказом сведока Симовић Зорана, команданта САЈ који је дошао у Пролом бању 27.03.1999.године увече и затим јединицу допратио и учествовао у

њеном пребацивању на територију АП КиМ у рано јутро 28.03.1999.године. Овај сведок наводи да је по доласку у Подујево ангажовао старешину из САЈ да их смести у неку од празних кућа у Подујеву, док је он са командантом ове јединице, Слободаном Медићем, чији је исказ сагласан у том делу, отишао на састанак у штаб.

Саслушани сведоци у исказима и оптужени у одбрани навели су да су у Београду, у Макишу или Бубањ потоку, у сваком случају у објекту- магацину полиције, припадници јединице задужили униформе. Све униформе биле су маскирне маслинасте какве су носили припадници САЈ-а и уз униформе задужили су и капе са шилитом, а неки од њих и борбене прслуке. Тек на претресу 09.07.2010. године, оптужени је навео да су том приликом задужени и опасачи-футроле за лисице и пиштоље и ножеви који су били саставни део опреме за аутоматске пушке. Тада је оптужени објаснио да су то различити ножеви од онога који је имао осуђени Цвјетан Саша који је према сопственом и исказима сведока носио бајонет за бедром. Оптужени је на овом претресу објаснио да су он и други припадници имали нож који је саставни део аутоматске пушке, а ово произилази и из исказа оштећене Јехоне Богујевци која је описивала крупног војника који је ставио нож (који личи на скалпел) под грло пок. Фезрије Лугалију.

Из исказа сведока П1 и сведока Стопарић Горан утврђено да је по доласку у Пролом бању, Слободан Медић одржао говор испред хотела «Радан», након чега су се сместили у собе. Потом су припадници јединице распоређени у водове, с тим што су они који су раније били у јединици «Шкорпиони» знали у ком ће воду бити, а стари припадници јединице «Шкорпиони» су одређени и за командире водова. Јединица је бројала око 130 људи. Сведок П1 је одређен у вод Ђукић Жељка, како је то и оптужени навео у одбрани. Наређење је било да се тог 26. нигде не удаљавају из хотела, већ да буду у собама, а неки борци млађи били су задужени за разношење хране.

Оптужени Ђукић Жељко навео је у одбрани, а исто су тврдили и сведоци Божић Синиша, Дмитровић Петар, Цвјетан Саша, Цекић Небојша, Брајић, Смиљић, Дабић и сведок П-1, као и сведок Манојловић Срђан, који је био заменик команданта и задужен за поделу оружја, да је 27. увече организована подела оружја, а један сандук пушака је оптужени поделио својим војницима. Оптужени је навео и суд је у овом погледу прихватио његову одбрану, јер је потврђена исказима сведока Дабић Александара, Брајић Драгана, Павловић Бранка, Божић Синише, Вукшић Зорана да је поделу извршио тако што је на посебан папир уписао број пушке и име и презиме војника кога задужује том пушком.

Сведок П1 објаснио је да је 27.марта доведен камион са наоружањем, да је са припадником јединице под именом Милош који је имао око 45 година (са којим је био у соби) сишао у собу у приземљу код Ђукић Жељка, где се задуживало оружје. Ђукић Жељко је прво љутито прокоментарисао «где сте вас двојица, шта вас двојица мислите, да вам се доноси оружје, јер ви знате да смо ми чистили оружје, где сте ви да помогнете?», потом им је тражио личну карту, тада је почело вређање са Ђукићеве стране који му се обратио речима «ти си онај пандур, усташки, из Крајине», потом му је узео личну карту, погледао име и презиме. Затим је, када је видео како му се зове отац рекао

«па ти си балија, па шта ти радиш овде» и још нешто у том стилу, а сведок му је одговорио да није својом вољом дошао већ присилно, јер је мобилисан. Задужио је као и сви припадници јединице аутоматску пушку и четири оквира РАП, све конзервирано у масти, па су у собама чистили оружје.

Из исказа саслушаних сведока Смиљић Здравка, Цекић Небојше, Цвјетан Саше, Ковачевић Николе, припадника јединице «Шкорпиони» и посебно сведока Манојловић Срђана утврђено је да су пушке војницима подељене без задужења које би подразумевало евидентирање пушке, имена и података онога ко је задужује, да је подељено 150 пушака, које су припадници јединице те ноћи (27. на 28.03.1999.године) очистили, тако што су их размашћивали у кадама са врелом водом. Припадници су очистили све подељене пушке, како би оне послужиле и војницима који су накнадно стигли у Пролом бању. Уз пушке су задужени борбени комплети, оквири са по пет оквира муниције. У погледу ових чињеница и оптужени је у својој одбрани говорио идентично, с тим што наводи да је уписао имена припадника свог одељења и предао списак Манојловић Срђану.

Сведок Стопарић Горан сећа се како им је у Пролом Бањи подељено оружје – аутоматске пушке М-70 са по пет оквира без евидентирања приликом задуживања. Пушке су морали да отконзервирају. Оружје је поделио Манојловић Срђан.

Оптужени Ђукић Жељко био је припадник јединице «Шкорпиони» тако што га је ангажовао командант Слободан Медих са којим се упознао у борбама на простору Хрватске. Тада је оптужени био командант Боровског батаљона. Ове чињенице је у наводио у одбрани оптужени, а исто су навели Медих Слободан, Сарап Драган, Томић Милован.

Командир једног одељења у јединици када су били у Подујеву, како је несумњиво утврђено, био је оптужени Ђукић Жељко. Оптужени је у одбрани тврдио да је он био командир Трећег одељења у саставу Другог вода чији је командир био Медих Драган, да су у његовом одељењу били сведоци Ковачевић, Томић, Смиљић, покојни Рисовић, покојни Ђорђе Милићевић, сведок П-1, само пет до шест бораца. Касније, по повратку из Подујева, постао је командир вода. Ово су потврдили сведок П1, који је навео да је био у одељењу код оптуженог, а да су командири били Медих Драган, Рајко Олујић, Вукшић Зоран. Неки од сведока: Цвјетан Саша, Хован Дамир, Брајић Драган и Манојловић Срђан, тврдили су да је командир вода био оптужени Ђукић Жељко. Сведок Стопарић Горан је објаснио да је оптужени Ђукић Жељко уживао ауторитет међу војницима, да је с њима био у добрим односима и да је имао велико искуство из претходног рата. Исто произилази и из исказа сведока Манојловић Срђана. Сведоци Смиљић Здравко, Дабић Александар, Павловић Бранко, као и командант јединице Слободан Медих, нису могли да одреде да ли је оптужени Ђукић Жељко био командир вода или командир одељења, али су у сваком случају знали да је он био командир. Сведок Дмитровић Петар је објаснио да су се договорили да „стари Шкорпиони“ формирају једну екипу где неће бити командира, с тим да Ђукића слушају као старијег и озбиљнијег. Изводећи доказе о овој чињеници несумњиво је утврђено да је Ђукић Жељко уживао ауторитет међу војницима.

Док су боравили у Пролом бањи искуснији припадници јединице су настојали да обуче оне који су први пут ступили у јединицу, неким правилима ратовања, руковању оружјем и слично. Сведок Стопарић Горан изјавио је да су он и сведок Томић Милован припадницима који су први пут били у јединици објашњавали како се поступа у градској борби, а и оптужени је ово навео у својој одбрани јер је тврдио да је видео у холу хотела како Стопарић Горан нешто показује војницима.

Несумњиво је утврђено и да је припадницима који су то желели омогућено да се ошишају и обрију и то због тога што је сведок Манојловић Срђан навео како је он обишао, одмах по доласку у Пролом бању, викендице које су се налазиле у близини и позајмио машиницу од неког човека тако да је могло да се организује шишање и бријање. Сведоци Дабић Александар и Манојловић Срђан навели су да су се војници међусобно шишали. На овоме је посебно инсистирао оптужени Ђукић Жељко који је навео да се он ошишао и обријао пре поласка на Косово, у Шиду, али да га је неко од војника ошишао и додатно му скратио косу у Пролом бањи. Међутим, супротно одбрани оптуженог који је тврдио да је шишање и бријање било обавезно, утврђено је да су се само обријали и ошишали они припадници који су то желели, а да никакве обавезе у том смислу није било, нити је приликом овог одласка на фронт био у јединици фризер као раније током борби у Хрватској и у Босни, како је то навео сведок Медић Слободан.

Оптужени је током поступка тврдио да је имао дужу косу и браду, браду је носио као обележје жалости иза смрти деде. Пре поласка на Косово се обријао код куће и ошишао. У Пролом бањи се додатно шишао и коса му је била још краћа. Није имао никакву «брадурину» како то наводи сведок П-1. Међутим, описујући како је изгледао оптужени, сведок П-1 је навео да је оптужени имао нешто дужу косу са мањим праменовима на врату и да је имао браду, али не велику, у сваком случају стару неколико дана. Саслушани сведоци Брајић Драган, Божић Синиша, Вукшић Зоран и Стопарић Горан наводе да је оптужени у Пролом бањи и Подујеву имао браду. Међутим сведоци Божић Синиша и Брајић Драган, кад им је показана фотографија коју је приложио оптужени и која је сачињена у Пролом бањи, навели су да је могуће да оптужени није имао браду приликом одласка у Подујево. Да би потврдио одбрану да није имао браду када је био у Подујеву оптужени је приложио фотографију на којој се налазе он, сведоци Томић, Милићевић, Ковачевић и покојни Рисовић која је сачињена испред хотела «Радан» и за коју оптужени тврди да на њој изгледа онако како је изгледао када је био у Подујеву. Међутим сведок П-1 када је описао оптуженог, па му је показана ова фотографија, био је изненађен и прокоментарисао да се сигурно обријао после, када су се вратили из Подујева у Пролом бању.

Када се овакво објашњење сведока П-1 доведе у везу са исказима сведока Божић Синише и Брајић Драгана који наводе да је оптуженог некада носио, а некада бријао браду и који су навели, све док нису видели фотографију, да је оптужени у Подујеву имао браду, као и са чињеницом да је несумњиво утврђено како је јединица боравила у Пролом бањи непуна два дана пре одласка на Косово и у Подујево, када по оцени суда није било времена да се припадници шишају, бријају и фотографишу, али је за то

свакако било више времена када су се вратили (јер су после тога по речима саслушаних сведока у Пролом бањи боравили десетак дана), очигледно је да је оптужени инсистирао на томе да је био обријан да би избегао кривичну одговорност. Овакав закључак суд изводи и из чињенице да је оптуженом као и свим другим припадницима било познато да су у поступку који се водио против Цвјетан Саше оштећени описали припаднике јединице којих се сећају и навели да се сећају борца крупног, агресивног са брадом, па је логично да је оптужени, а како би избегао кривичну одговорност у овом поступку, инсистирао на томе да се обријао и ошишао пре одласка у Подујево и приложио фотографију за коју није могао да објасни ко је сачинио, ко је понео фотоапарат, али је сигуран да је она сачињена пре него што су кренули у Подујево. Међутим нико од сведока није могао да се сети да оваква фотографија из Пролом Бање постоји.

Стога суд није прихватио одбрану оптуженог да је био кратко ошишан и свеже обријан када је био у Подујеву јер је она нелогична и уперена на избегавање кривичне одговорности, а фотографија коју је приложио оптужени сачињена је очигледно касније. У односу на ову чињеницу суд прихвата објашњење сведока П-1, јер је његово објашњење логично и у сагласности са изјавама напред наведених сведока.

У Подујеву је 28. марта 1999. године [REDACTED] смртно је страдало 14 цивила и то: Шехида Богујевци [REDACTED] Шефкате Богујевци [REDACTED] Саља Богујевци [REDACTED] Нора Богујевци [REDACTED] Шпенд Богујевци [REDACTED] Шпетин Богујевци [REDACTED] Нефисе Лугалију [REDACTED] Фезрије Лугалију [REDACTED] Исме Дурићи [REDACTED] Фитнете Дурићи [REDACTED] Дафине Дурићи [REDACTED] Арбр Дурићи [REDACTED] Мимозе Дурићи [REDACTED] и Аљбион Дурићи [REDACTED]. Ово је утврђено из исказа преживелих оштећених Саранде, Фатоса, Јехоне, Лирије Богујевци, чланова породице погинулих, Сафета Богујевци, Сељатина Богујевци и Енвера Дурићи, те писмене документације у списима.

Сведоци Сељатин Богујевци, Сафет Богујевци и Енвер Дурићи навели су како су се са својим породицама налазили у Подујеву када је почело бомбардовање, да су њих тројица у рано јутро 28.03.1999. године напустили кућу и Подујево и затим у близини очекивали да им се придруже чланови породице, да су се затим са осталим мушкарцима удаљили од Подујева и да су тек касније, у априлу месецу, сазнали за догађај у коме су страдали-убијени и повређени чланови њихових породица. Животно доба и идентитет жртава утврђен је из њихових исказа, као и исказа оштећених који су преживели.

Из дописа КБЦ Приштина од 03.06.1999. године утврђено је да су лешеве погинулих упућени на Институт за судску медицину КБЦ Приштина дана 30.03.1999. године и да је сутрадан дат налог да се лешеве сахране без обдукције. На основу исказа који је прочитан, сведока Бисерчић Србослава који је у време догађаја био председник Извршног савета, утврђено је да су лешеве сахрањени уз поштовање обичаја на градском муслиманском гробљу у Подујеву као НН лица, с обзиром да се није могао утврдити идентитет жртава, а међу настрадалима било је и деце.

На основу извештаја- аутопсије од 30.08.2000. године, коју је обавио стручни тим Међународног кривичног суда УН за бившу Југославију, утврђено је да је ексхумација вршена из гробнице у Подујеву и да се извештај односи на три лица која се не налазе у оптужници, и на осам лица која су обухваћена оптужницом и то: Шефкате Богујевци, Нору Богујевци, Шпенда Богујевци, Шехите Богујевци, Шпетима Богујевци, Саљу Богујевци, Фесију Лугалију и Нефису Лугалију. Као узрок смрти код ових лица констатоване су вишеструке повреде из ватреног оружја. Суд је прихватио овај извештај који је дат од стране стручних лица при чему су подаци из извештаја потврђени осталим изведеним писменим доказима и исказима сведока оштећених из чијих је исказа суд утврдио идентитет страдалих.

Околности да су тешко рањени Саранда, Фатос, Јехона и Лирија и Генц Богујевци и које су повреде задобили, утврђене су из њихових исказа. У погледу ових чињеница сведочење оштећених било је искрено и јасно, поткрепљено међусобно, као и исказима саслушаних сведока - родитеља Сељатина и Сафета Богујевци. Оштећена Саранда Богујевци навела је да је погођена 13 пута у руку, два пута у ногу, једанпут у леђа. Од рањавања су јој остале последице јер је једна рука ограничених покрета и функције, има ожиљке и психичке последице. Оштећени Фатос рањен је у обе ноге, са три метка у једну ногу и два метка у другу ногу. Оштећена Јехона је повређена у оба рамена, леву руку и леву ногу, а оштећена Лирија је рањена у пределу врата, леђа и рамена и прста. Малолетни Генц Богујевци рањен је у леву бутину, с тим што му метак још увек није одстрањен из тела.

Двориште породице Гаши, у коме су страдали цивили, налази се у [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]. Утврђујући како је изгледао улаз у ово двориште, распоред и број кућа унутар дворишта и положај цивила у тренутку када је пуцано на њих, суд је извршио увид у велики број скица, које су сачинили оптужени Ђукић и саслушани сведоци и оштећени. Скица коју је сачинио Сељатин Богујевци је најјаснија, јер је он најбоље од саслушаних сведока познавао двориште свог комшије. Скице лица места сачињене од стране полицајца ОУП Подујево, Милана Атанасијевића, суд је такође прихватио, с обзиром да се ради о скицама сачињеним од стране лица које је обавило увиђај на лицу места, али ценећи при томе да је скицу сачинио касније, по сећању, када је пред Окружним судом у Прокупљу отпочео поступак против Цвјетан Саше. Поред тога, наведене скице су у сагласности са исказима преживелих оштећених који су најверније могли да опишу изглед дворишта у коме су страдали чланови њихових породица.

Објашњавајући место где се налази кућа породице Богујевци и како се према казивању преживеле деце група цивила нашла у дворишту породице Гаши где је у њих пуцано, сведок Сељатин Богујевци на скици је бројевима означаио објекте који су од значаја за утврђивање кретања оштећених од њихове породичне куће Богујевци у улици Косанчић Ивана до дворишта Гашија [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] пут којим се кретала група цивила и то све према казивању преживелих оштећених, као и место где је пронашао и купио чауре када је са Енвером Дурићи касније обишао двориште, зид куће који је био највише оштећен од метака и трагове крви на зиду и по земљи. Из ове скице и објашњења овог, али и других оштећених, јасно је да се

ради о двориштима која су припадала разним породицима, али да између њих није било ограда или су уклоњене, па се слободно ишло и прелазило преко свих дворишта, да је до убиства цивила дошло у дворишту Селмана Гашија, да се у ово двориште могло ући [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] кроз дугачак озидани пролаз, који неки оптужени и сведоци називају амфор, али да је са улице [REDACTED] могло да се уђе у двориште породице Богујевци и затим преко других дворишта или пролаза дође до дворишта породице Гаши.

Сведок П1 је на скици која је сачињена на главном претресу уписао објекте, али је на истој означавао и читав ток догађаја, све што је видео и којим редом, уз опис где се у ком тренутку налазио и навођење ко је где од оптужених или других лица у том тренутку био. Оптужени је инсистирао да постоје разлике у исказу сведока П1 и оштећених у погледу броја спратних кућа, или објашњења из које су куће изведени цивили, али их суд није оценио као значајне нити је тиме доведена у сумњу веродостојност исказа свеока П1, јер је исказ убедљив и разумљив, а чињенице што није упамтио детаље везане за број спратних објеката или прецизно њихову међусобну удаљеност, не доводе у питање тачност исказа због протекла времена од догађаја и околности да сведок није био само посматрач, већ да је и емоционално реаговао на оно што је видео, а што је и објаснио у исказу.

Анализирајући скице које су сачинили остали сведоци и оптужени Ђукић Жељко, суд је закључио да су сви они, онако како се сећају и како умеју, покушали да представе изглед лица места и распоред објеката и улица који су у његовој близини и да означе где су се налазили. Разлике у детаљима, које постоје између њихових скица, као и скица Анастасијевић Милана и Селатина Богујевци, су последица протекла времена, чињенице да су оптужени и сведоци тада први и последњи пут били у Подујеву и у овом дворишту и да су ту провели релативно кратко време.

Сведок П1 у свом исказу детаљно је описао долазак припадника јединице у двориште и дешавања до самог пуцања. Сведок је навео да је са групом припадника јединице, међу којима су сигурно били и Медић Драган, Боројевић Драган, Шолаја Миодраг, оптужени Ђукић Жељко и Цвјетан Саша ушао у двориште, у коме је већ било доста припадника јединице за које је по униформама закључио да су и раније били у «Шкорпионима». После краћег задржавања у дворишту и обиласка троспратне куће са двојицом припадника јединице, ушао је у једну од две приземне куће које су се налазиле у том дворишту, пронашао кревет и заспао. Пробудила га је бука и повици «поби то, шта се чека, уза зид». Изашао је и у дворишту је видео тридесетак припадника «Шкорпиона». На стази је била група људи у колони, углавном жене и деца. Међу њима је био и један старији мушкарац цивил, проседе браде и косе који је имао у рукама кесу. На самом крају стазе су стајали припадници међу којима је препознао Цвјетан Сашу, Медић Драгана, Шолаја Миодрага и оптуженог Ђукић Жељка и особу за коју мисли да му је надимак «Кинез». Видео је и двојицу «Шкорпиона» на улазу куће као да су држали стражу са пушкама. Чуо је тада да Ђукић Жељко, Цвјетан и Медић вичу «шта се чека, поби то, уза зид», па им је пришао и рекао «јесте ли нормални, пустите људе, то су цивили, узмите и одведите их у станицу». Дошло је до препирке и свађе, неки су викали «Поби то», неки су викали «враћај у кућу», а сведок се тада

окренуо и поново кренуо према приземној кући и упалио цигарету. Чуо је да Медић Драган каже осуђеном Шолаја Миодрагу да прегледа да ли неко од цивила има оружје, али претресање није гледао. Следеће је видео да цивиле воде на улицу кроз велики пролаз. Остао је у дворишту и присуствовао сцени где један плави припадник јединице, који је остао у дворишту, вуче, гура и удара жену плаве косе, коју је на крају и убио, испаливши у њу рафал. У том моменту поново су се чули повици «враћај то назад, поби» и док је и даље стајао у ћошку видео је да се ка њему крећу цивили и припадници његове јединице, тако што су борци цивиле гурали ка њему.

Сведок Стопарић Горан је описао да је, док је стајао у дворишту у коме је касније дошло до убиства цивила, у једном моменту видео да из другог дела дворишта, преко жичане оgrade, која је тада била сломљена, неколико припадника јединице, међу којима је био Саша Цвјетан, доводе групу цивила. Не зна тачно колико их је било, али све су биле жене, деца и један старији мушкарац. Борци који су их довели почели су са претресањем цивила у чему је учествовао осуђени Шолаја, али су му он и Милован Томић наредили да са тим престане и да се жене и деца пусте. Пустили су цивиле да изађу на улицу и изашли и сами за њима. Ова група жена и деце кренула је ка полицијској станици, али само што су прешли 50-ак метара, полицајци који су били на улици издвојили су мушкараца који је био са овом групом и одвели, а један полицајац је гласно викао «Шта изводите то на улицу, враћајте то у кућу, сутра кад се крене крене, ко се затекне, затекне», на шта се група цивила окренула и вратила у двориште. Све то гледао је стојећи са сведоком Томићем и Цекићем на улазу у двориште испред амфора-пролаза који изгледа као тунел.

Околности да су цивили проведени кроз дворишта на улицу, па враћени у двориште, произилази и из исказа сведока Сарап Драгана, Томић Милована и Ковачевић Николе.

У погледу ових чињеница сведоци и оштећени на исти начин описују догађај и кретање групе цивила, при чему су описивали само оно што су видели и суд је исказе прихватио као јасне и међусобно сагласне. Исказ сведока Сарап Драгана суд није могао да прихвати, осим у делу да је видео да су цивили на улици и да их војници враћају у двориште, у чему је сагласан са исказима осталих сведока и преживелих оштећених. Међутим у делу где описује како су се цивили кретали, где се он тада налазио, ко је водио и вратио цивиле и да је са њим био оптужени Ђукић, суд није прихватио јер је овакав исказ потпуно супротан одбрани оптуженог и исказима других сведока припадника јединице и очигледно, у погледу чињенице да је у друштву са оптуженим, дат у намери да оптуженом помогне у поступку. У погледу чињенице да су сваки од саслушаних сведока припадника јединице баш у тренутку када чују пуцање из дворишта где су цивили враћени, у друштву са оптуженим Ђукићем, суд исказе сведока није прихватио јер су противречни међусобно.

Оштећени Саранда, Јехона, Фатос и Лирие Богујевци објаснили су у својим исказима како су их дана 28.3.1999.године униформисани борци које они називају полицајци извели из куће Ђазима Богујевци, у којој су, поред чланова њихове породице, сместили и чланови породице Дурићи. Из њихових

сагласних исказа утврђено је да су најпре спроведени у двориште суседа, где су их претресали, а затим кроз друга два дворишта извели на улицу, да би их потом истим путем вратили назад, у двориште где су затим пуцали на њих.

Из исказа преживелих оштећених, Фатоса, Саранде, Јехоне и Лирије Богујевци, утврђено је да су критичног дана са својим мајкама, браћом и сестрама, стрином својих очева, њеном снајом, као и са члановима породице Енвера Дурићи- [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], најпре боравили у кући Сафета и Сељатина Богујевци, која се налази [REDACTED] [REDACTED]. У јутарњим сатима приметили су полицијска кола и прешли у кућу Ђазима Богујевци, у истом дворишту. Полицајци су почели са претресом кућа, наредили им да изађу, да торбе са стварима које су понели оставе поред куће. Одвели су их најпре у двориште једног суседа, па у следеће где су их претресали. Сви војници су били обучени у зелене маскарне униформе. Сећају се да је војник који их је претресао био јако млад. Оштећена Саранда се сећа војника који их је претресао и старијег војника који је имао браду. Оштећени Фатос приметио је војника који је био највећи, најкрупнији од свих и носио шлем на глави. Неко је затим рекао да се престане са претресањем, а онда је један од војника издвојио Шефкате Богујевци и повео у правцу неког објекта који је личио на шупу који се налази у том дворишту, док су остале повели у следеће двориште и одатле на улицу. На улици Фатос је приметио војника који је имао мало дужу косу везану у реп. Међу војницима неки су били у зеленим униформама, неки у плавим маскарним, било је војника који су били у различитим комбинацијама униформи. Један од војника издвојио је оца Енвера Дурићи, опалио му шамар, повео га према продавници која је била у близини и увео унутра заједно са Сељман Гашијем, након чега су се чула два пуцња. Затим су њихову групу вратили у двориште. Сви оштећени се сећају да је снаху тетке њихових очева Фезрије већ на самом излазу из пролаза кроз који се долази до дворишта један војник питао за неке камионе и тада је она рекла да не знају српски и питала «како можете тако, имате ли срца». Овај војник је тада извадио нож из џепа, нешто рекао и ударио је у потиљак. Оштећена Јехона овог војника описује као агресивног, крупног, с брадом. По уверењу суда оштећени су описали управо оптуженог Ђукић Жељка јер овај опис одговара ономе што су за оптуженог наводили припадници његове јединице и то Стопарић Горан да је корпулентан и упадљив, а сведоци- припадници јединице Томић, Сарап и други говорили су да је оптужени крупан и гласан.

Суд је приликом оваквог закључивања ценио чињеницу да су оштећени пред истражним судијом дана 22.12.2008. године, након што су објаснили ток догађаја у коме су њихове породице страдале, а они рањени и описали војнике којих су се сећали, обавили препознавање у суду, али да нису указали на оптуженог међу лицима која су постављена у врсту за препознавање. Међутим, по оцени суда ово је и логично, не само због протеча времена од 10 година од догађаја, у ком периоду се оптужени променио, већ и због тога што је према сопственим речима од тада ослабио сигурно више од 30 килограма. Оптужени, а и саслушани сведоци припадници јединице, наводе да он сада изгледа битно другачије у односу на време када је дошло до овога догађаја на Косову. Следеће због чега суд није дао значај обављеном препознавању је

узраст оштећених у време када су повређени и када су страдали чланови њихових породица јер је оштећени Фатос [REDACTED] [REDACTED] Саранда [REDACTED] [REDACTED] Јехона [REDACTED] [REDACTED] и Лирие [REDACTED] и трауматична ситуација у којој су били, изложени страху за свој и живот најближих, у прилици да гледају смрт мајке. Оштећена Јехона објашњава да је након што је чула два пуцња и видела мајку како лежи, изгубила свест, следеће што је чула су гласови војника, а урезала јој се у сећање слика сестре, којој је бела крагна од капута била крвава, као и врат. Такође, на питање да ли се сећа лица особе која је пуцала у мајку, ова оштећена објашњава да се њиховог лица не може сетити, јер је у том тренутку њен мали брат плакао и викао «мама, мама», док је она лежала погођена.

Стога околност да сведоци на препознавању, које и није радња доказивања већ се оцењује искључиво у склопу оцене целокупног исказа сведока, нису могли међу постављеним лицима у врсти да означе оптуженог, не значи, по оцени суда, да оптужени није био у групи војника које су видели. Оштећени су описали оне војнике којих се сећају, војника који је био у групи осталих бораца када су они доведени у двориште, али и када су враћени са улице, описали његово агресивно понашање, навели да је крупан и при томе овај опис у потпуности одговара ономе како су оптуженог описали сведок П-1 и саслушани сведоци припадници јединице (Брајић, Божић и Стопарић). Уосталом сви саслушани сведоци припадници јединице навели су за оптуженог да је био изузетно крупан. Очигледно је да се оштећени добро сећају војника које су видели пре него што је пред њима убијена њихова мајка и стрина покојна Шефкате и пре него што је пуцано на њих, јер су све ове војнике могли добро и да опишу, док је посебно узбуђење очигледно кулминирало убиством покојне Шефкате чији су били очевидци, и тада у великом страху за сопствени живот и нису могли да опишу војнике који су их постројили. Стога је суд закључио да се оштећени сећају и да описују оптуженог као и други саслушани сведоци, наводе да је оптужени био у групи војника која је у дворишту када су враћени са улице. Чињеница да сведоци-оштећени нису указали на оптуженог приликом препознавања по уверењу суда је последица велике промене у изгледу оптуженог, као и протекла времена од изузетно трауматичног догађаја за оштећене.

Оштећени су навели да су по повратку у двориште видели покојну Шефкате, коју је један војник извео из бараке у том дворишту, гурнуо је у страну, а затим пуцао у њу. Оштећени Фатос је навео да је, када су враћени са улице у двориште, видео исте војнике који су остали са његовом мајком. Након што је Шефкате убијена, а пре него што је пуцано на остале, они су нагурани до угла који заклапају зид куће и зид који је ограда дворишта. Оштећени Фатос се сећа једног војника испред себе који се ту затекао, који је био присиљен да се креће као и цела група, када су их војници гурали, сатеривали и усмеравали ка углу који су заклапали зид куће и зид који је био ограда. Онда је почела пуцњава и тада су почели да плачу и вриште. Оштећене сведокиње Лирија и Јехона су се онесвестили када су виделе убиство покојне Шефкате. Након краће паузе војници су пуцали поново. Следеће чега се оштећени сећају је да су у двориште ушли људи који су им пружили прву помоћ, увили их у ћебад, војним возилом пребацили у

приштинску болницу. Оштећена Лирија је након две недеље проведене у Приштини, осам месеци била на лечењу у болници у Београду.

Овакав исказ оштећених у сагласности је са исказом сведока П1, у делу у коме описује како је био посматрач догађаја када је пуцано на цивиле, и како у тој пуцњави замало није и сам страдао. Наиме, по повратку цивила у двориште, а након што је плавокоси припадник јединице рафалима усмртио жену (Шефката Богујевци), све се одиграло, великом брзином. Када су се са цивилима вратили у двориште, припадници јединице стали су иза цивила, које су гурали према зиду. Он је био присиљен да се креће као и ти цивили, практично први на челу те групе, јер су они ишли према месту где је стајао. Када су цивили нагурани, а и он са њима на зид који заклапају кућа и зид који је ограда, војници су стали као да формирају стрељачки строј, при чему нису стајали у правој линији, већ мало заломљено у односу на њих. Видео је, најпре, једног припадника ПЈП са прслуком, поред њега оптуженог Ђукић Жељка са капом на глави која му је била мала и по том је био препознатљив, крупан, висок, са брадом, коса му је била мало дужа, неке коврце су му вириле, поред њега стоји осуђени Цвјетан Саша у старој мајици кратких рукава и ножем који виси на бедру, до њега Медић Драган са косом везаном у реп, до њега момак кога у то време није познавао - Боројевић Драган и затим најмлађи припадник јединице који је претресао цивиле - Шолаја Миодраг, а поред још један припадник САЈ-а. Медић Драган је стајао тако да је био мало испред њих, сви су држали пушке уперене према цивилима. Тада је Медић Драган полако повукао обарач и лагано га вратио, то се јасно чуло. Сведок је схватио шта ће бити, па се одмакао три корака да не би погодили њега јер је и даље стајао на челу те колоне цивила. Видео је тада да пуцају Шолаја и Боројевић, видео је да Медић Драган повлачи обарач, сам чин пуцања није гледао јер би погодили и њега. Сам термин «видео је да сви пуцају» објаснио је да значи да су сви побројани стајали у положају за пуцање подигнутих пушака уперених у групу цивила и да се тада зачула заглушујућа пуцњава. Све је трајало 15-20 секунди. Када се окренуо видео је да кроз амфорски пролаз излази припадник јединице који је убио жену и држи руку тако да заклања лице. Припадник САЈ-а је већ отишао, а кроз амфорски пролаз су излазили Медић Драган и Шолаја Миодрага, а вероватно је Ђукић изашао пре њих, више га није било у дворишту.

На претресу је приказан и документарни филм ТВ ББЦ у коме је интервју дала оштећен Сарандом Богујевци 07.03.2003.године о овом догађају у дворишту у коме је дошло до убиства и рањавања њених сродника. Приказано је двориште, али измењено, јер је снимак начињен касније. Сведок П1 показао је током прегледања снимка место где је стајао када је почела пуцњава и где се склонио и ово је затим од стране стручне службе суда издвојено и направљена је фотографија.

Због убиства и рањавања цивила у дворишту породице Гаши 28.03.1999.године осуђени су Цвјетан Саша, Медић Драган, Боројевић Драган, Шолаја Миодраг како произилази из пресуде Окружног суда у Београду К. 1823/04 од 17.06.2005. године и пресуде Окружног суда у Београду-Веће за ратне злочине К.В.4/08 од 18.06.2009.године, које су прочитане на главном претресу.

Да је у групи војника који су извршили ово дело био оптужени Ђукић Жељко произилази из исказа оштећених, који су описали једног војника чији изглед према овом опису одговара ономе како је у то време описан изглед оптуженог Ђукић Жељка у исказима сведока-припадника јединице и исказа сведока П-1, који је описао догађај у коме су цивили изведени на улицу, потом враћени у двориште, нагурани на зид који заклапају кућа и зидана ограда и затим стрељани и положај својих сабораца који су пуцали на њих, те да је у овој групи оптужени Ђукић Жељко био у положају да је стајао између припадника ПП и Цвјетан Саше и да га је видео како држи пушку подигнуту и уперену у цивиле.

Исказ оштећених о начину на који су нагурани на зид када су враћени са улице и да је један војник ишао испред њих и кретао се као и они, како је навео оштећени Фатос, у овом делу идентичан је исказу сведока П1 који на исти начин описао кретање цивила, навео да је он практично био испред њих и да је и он могао бити погођен. Опис сведока П1, сведока Божић Синише и Брајић Драгана, сведока Стопарић Горана, а и сведока Цвјетан Саше у погледу тога како је изгледао оптужени, да је крупан, да је имао браду од неколико дана, идентичан је опису оштећених који сви запажају таквог војника међу војницима када их претресају, али и исказом оштећене Јехоне која описује крупног, агресивног, војника са брадом, који је напао пок. Фезрије када су их враћали у двориште и оштећеног Фатоса који се сећа крупног, агресивног војника, са брадом, који је нешто галамио. Дакле, када се ови искази доведу међусобно у везу са исказом сведока П1 који је видео на који начин су војници постројени за пуцање, да је међу њима оптужени који такође стоји са подигнутом пушком упереном у цивиле, и описом који наведе оштећени из кога се закључује да се ради о оптуженом кога су видели у дворишту и после враћања са улице, произилази несумњив и једини логичан закључак да је оптужени Ђукић Жељко био међу војницима који су пуцали на цивиле. У погледу изласка војника након пуцања из дворишта сведок Стопарић Горан наводи да је видео да излазе Боројевић Драган, Цвјетан Саша и Медић Драган и мењају оквире, да на крају излази сведок П1, да не зна где је тада оптужени Ђукић, вероватно је на улици. Сведок П1 наводи да види да на улицу после пуцања излазе Медић Драган и Шолаја Миодраг, не зна где су остали и мисли да је оптужени Ђукић већ изашао. Сведок П1 навео је да је он изашао последњи. Ови искази када се доведу у везу, логично је да је сведок П1 који се заклонио од пуцњаве видео оне који су међу последњима изашли, а сведок Стопарић који наводи да је кренуо ка амфору када је видео да цивиле враћају у двориште и попао за њима, па га зауставио сведок Томић у различитом тренутку од сведока П1 гледа излазак из дворишта и види неке од војника. Ови искази када се доведу у везу такође упућују на закључак да је оптужени био у дворишту, пуцао, и међу првима изашао из дворишта, а да је сведок П1 према сопственом исказу и исказу сведока Стопарића изашао последњи. У погледу ове чињенице да је сведок П1 изашао последњи његов исказ потврђен је исказом сведока Стопарић Горана и ови се искази међусобно потврђују и допуњују. Исказ сведока Томића који је у једном наврату тврдио да су се сви уплашили од пуцњаве и да је када су се повратили он зауставио Стопарић Горана да не улази у двориште, потврђује исказ сведока Стопарића, али и

упућује на закључак да је оптужени већ изашао из дворишта када је сведок Стопарић пришао и видео да већ осуђени Медић, Боројевић и Цвјетан излазе и мењају оквире. Ово потврђује и исказ сведока П1 који наводи да су, када је изашао из места где се заклонио од пуцања, већ неки били изашли, па он види само Медића и Шолају и излази последњи.

Одбрана оптуженог да је у моменту пуцања у цивиле стајао на улици са Томић Милованом, Ковачевић Николом и још неким припадницима јединице није потврђена исказима сведока на које се позива оптужени, а у супротности је и са исказом сведока Стопарић Горана. Наиме, овај сведок, који износи став да Ђукић Жељко није пуцао у цивиле, тврди да је стајао на улици са Томић Милованом када су се чули рафали и да у близини није видео оптуженог Ђукића, кога описује као корпулентног, упадљивог и гласног. Суд је прихватио овакав исказ сведока Стопарић Горана, управо из разлога што он очигледно не жели да терети окривљеног Ђукића, али истовремено не зна где се налази Ђукић у том тренутку, из чега суд закључује да оптужени није са сведоком Томић Милованом како тврди, јер да је то тачно он би морао бити уочљив за сведока Стопарића. И из овог исказа суд закључује да у моменту пуцања оптужени није на улици већ у дворишту и пуца на цивиле, како то описује сведок П1, који га види у стрељачком строју и описује га управо онако како га виде и оштећени, који га из напред наведених разлога нису могли препознати у судници, нити приликом препознавања код истражног судије. Наиме, када се исказ сведока П1 доведе у везу са исказом оштећене Јехоне Богујевци, која описује да се добро сећа војника који је ошамарио снаху очеве стрине, јер је стајао поред ње, који је имао браду, био изразито крупан и деловао агресивно, а разликује га од другог војника који је имао пуну браду са брковима, који је стајао у позадини и није био много висок и оштећеног Фатоса Богујевци који се сећа крупног војника који је нешто галамио, што потпуно одговара опису Ђукић Жељка, те са чињеницом да ни да сведок Стопарић који тврди да зна да оптужени Ђукић Жељко није крив, није могао да потврди како је током пуцњаве на улици видео оптуженог Ђукић Жељка, једини логичан закључак је да је на оштећене оптужени Ђукић Жељко пуцао.

Искази сведока оштећених и сведока П1 поткрепљени су и тиме што је током поступка утврђено да је на оштећене пуцано из више оружја.

На закључак да је на оштећене пуцано из више оружја упућује чињеница да су оштећени задобили повреде, на основу којих су закључили да је на њих пуцано из различитих праваца, јер је оштећена Саранда Богујевци погођена тринаест пута у руку, два пута у ногу и једанпут у леђа, оштећени Фатос Богујевци рањен у обе ноге и то са три метка у једну ногу и два метка у другу, оштећена Јехона погођена у оба рамена, леву руку и леву ногу, оштећена Лирије рањена у пределу врата, леђа, рамена и прста, док је малолетни Генц Богујевци рањен у леву бутину. Сви сведоци, који су наводили да су чули пуцњаву су идентично и сагласно тврдили да процењују да је то било из више оружја, а чињеница је и да су на месту догађаја приликом вршења увиђаја сведоци Јанковић и Анастасијевић пронашли, прикупили и предали 37 чаура и метака, које су скупљали у два наврата. Ови сведоци су навели да је било много чаура и метака, али да су они скупили

само део, а остало оставили. Оштећени Фатос у свом исказу наводи да трагови метака на десној страни зида и на зиду који је био испред њих, указују на могућност да је на њих пуцало више људи, иако он од шока није могао да види ко све пуца.

Са овим је сагласан и исказ оштећеног Енвера Дурићија који је након што је сазнао да му је настрадала породица, на лицу места нашао ствари које су припадале старијем сину Арбру и жени и 96 чаура које је предао канцеларији Хашког трибунала. Ове чауре налазе се у Хашком трибуналу, што је утврђено и из обавештења које је достављено суду. Сведоци припадници јединице који су навели да су чули пуцање наводе сви сагласно да су чули рафалну паљбу из аутоматских пушака, а сведок Спасоје Вулевић наводи да је чуо бесомучне хице. Исказ сведока Симовић Зорана сагласан је, јер он наводи да је био у команди на састанку са командантом јединице, да су чули рафалну пуцњаву, да су одмах истрчали и видели шта се догодило, па је наредио да се преживелима укаже помоћ, да се јединица удаљи са Косова, али није наредио да се пушке одузму и прегледају. О догађају је известио команду МУП. Стога из ових сагласних исказа утврђено је и да је јединица враћена, али да у Подујеву нити касније у Пролом бањи пушке нису одузимане и прегледане, већ су се борци раздужили тако што су их бацали на камион, што су сви сведоци из јединице и оптужени исто наводили.

Када се ови сви докази доведу у везу, и то: искази сведока да је пуцано из више оружја, број чаура које су пронађене, са исказима сведока који су чули пуцање из више пушака, исказима сведока који описују излазак из дворишта неких од војника (Стопарих и П1), начином на који оштећени описују изглед војника који је био у дворишту када су враћени са улице и који је у потпуности идентичан опису који наводе сведоци припадници јединице који познају оптуженог и исказом сведока П1 који описује начин кретања и нагуравања на зид цивила на чијем је челу он, а што наводи и оштећени Фатос Богујевци, исказ сведока П1 да су цивили нагурани на зид, а да су се војници постројили испред, са упереним пушкама, мало заломљено, не у потпуно правој линији, а ово са исказом оштећених који по локализацији повреда знају да су војници стајали не баш у равној линији, из овако међусобно повезаних доказа једини разуман и логичан закључак је да је на оштећене са групом војника пуцао и оптужени Ђукић Жељко. При оваквом закључивању суд није могао да занемари чињеницу да је сведок П1 који се кретао и био на челу групе цивила, на начин на који су то описали он и оштећени Фатос, једини био у прилици да по имену означи оне које је видео да стоје пред цивилима са пушкама спремним за пуцање и да тада чује пуцњаву. Чињеница да је овај сведок добио одређене мере заштите у поступку решењем истражног судије не умањује значај његовог исказа који је у потпуности потврђен и сагласан са исказима оштећених који су овај масакр преживели, описали читав догађај исто као и сведок П1 и настојали да што детаљније опишу догађај и војнике којих се сећају, при чему су по оцени суда несумњиво указали на оптуженог, али и са наведеним писаним доказима о броју пронађених чаура и метака и исказима сведока о томе да је пуцано из више пушака. На основу наведених доказа, суд је утврдио да је у групи која је пуцала на цивиле у дворишту породице Гаши, био и оптужени Ђукић Жељко.

Након догађаја оштећенима је указана помоћ што произилази из њихових исказа, као и исказа сведока Спасоја Вулевића, др. Драгана Марковића који је навео како је дотрчао на место где се све догодило, видео тела рањених и погинулих и да су тела затим санитарским колима пребачена у Приштину у болницу.

Приликом извршења радње, када је пуцао на групу цивила оптужени је поступао умишљајно. Како је одредбом члана 25 КЗЈ предвиђено да је кривично дело учињено са умишљајем када је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење или када је учинилац био свестан да може учинити дело па је на то пристао, суд је утврдио да је оптужени пуцајући на групу цивила са блиског растојања из аутоматске пушке истовремено када и други борци који су са њим били постављени у строј може да лиши живота цивиле у које пуца што је и хтео. Околност да су неки оштећени преживели резултат је благовремено указане помоћи. Осим тога суд је при доношењу закључка да је оптужени поступао умишљајно ценио и чињеницу да је оптужени био учесник рата на простору Хрватске и то на високом положају јер је био командант Боровског батаљона и због тога потпуно свестан својих радњи и њихових последица, као и чињенице да цивили жене и деца од којих једно није имало ни две године, који не учествују у борби нити имају оружје не представљају војни циљ и не смеју се према њима предузимати овакве радње.

Оптужени је поступао као саизвршилац, јер је пуцао заједно и истовремено са сада осуђеним Цвјетан Сашом, Боројевић Драганом, Медић Драганом и Шолаја Миодрагом и непознатим припадником ПЈП, свестан да када су постављени у строј за пуцање и истовремено пуцају, заједнички делују и заједно предузимају радњу извршења, а све ово у смислу чл. 22 КЗСРЈ, одредбе којом је предвиђено да саизвршилаштво постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело.

Стога је суд нашао да се у радњама оптуженог стичу сва обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 ст 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву јер је дело извршио са осуђенима Медић Драганом, Боројевић Драганом и Шолаја Миодрагом (Пресуда Окружног суда у Београду-Веће за ратне злочине К.В.2/09 од 18.06.2009.године) и Цвјетан Сашом (Пресуда Окружног суда у Београду К.бр.1823/04 од 17.06.2005.године).

При одлучивању о правној квалификацији дела суд је ценио чињеницу да је на подручју Косова и у Подујеву, када је дошло до убиства групе жена и деце који су предмет овог поступка, био у току оружани сукоб између оружаних снага СРЈ, с једне стране и НАТО коалиције, са друге стране, започет бомбардовањем СРЈ 24.03.1999.године, а на територији АП КиМ истовремено је трајао оружани сукоб између војних и полицијских снага СРЈ и наоружане војне формације ОВК.

Оружани сукоб припадници јединице-осуђени Цвјетан Саша, Медић Драган, Боројевић Драган, Шолаја Миодраг и оптужени Ђукић Жељко искористили су за извршење кривичног дела. Утврђено је, из исказа сведока Вулевић Спасоја, да су се дан пре овога догађаја одвијале војне операције и борбе и да су припадници војске и полиције ушли у Подујево и успоставили

контролу. Цивилно становништво је бежало и крило се, а неки од саслушаних припадника јединице сећају се да су видели групе цивила на путу. Сведок Дабих Александар навео је да им је речено да су требали да следећег дана «раде села», тј. да је наставак акције био усмерен на околна села. Цивилно становништво је како произилази из исказа сведока Сељатина Богујевци, Сафета Богујевци и Енвера Дурићи заштиту тражило у граду, у кућама и тако се склањало од предстојећих борби, јер оштећени Енвер Дурићи наводи да је из села побегао у град са породицом да би се заштитио. Управо да би заштитили породице од евентуалне одмазде мушкарци су изашли и из града и склонили се на околне њиве и поља. Оштећени Енвер Дурићи, Сељатин Богујевци и Сафет Богујевци наводе да су у раним јутарњим часовима 28.03 изашли, оставили породице и са осталим мушким становништвом боравили ван града, на њивама. Ову околност, да се на територији Косова и у околини Подујева воде борбе искористио је оптужени заједно са осуђенима Цвјетан Сашом, Медић Драганом, Боројевић Драганом и Шолаја Миодрагом и припадником ПЈП, када су пуцали на цивилно становништво- групу жена и деце албанске националности коју су затекли у граду, искључиво мотивисани сукобом који се одвијао на том подручју и тиме што се радило о цивилима албанске националности. Околност да је оружани сукоб искористио за ликвидацију албанског становништва проистиче из чињеница да су пре него што је дошло до пуцања на ову групу цивила из те групе на улици издвојен и у чајдиници убијен Хамди Дурићи, као и Селман Гаши, о чему су сведочили сви оштећени. Стога су радње које је оптужени Ђукић предузео, заједно са осуђенима Цвјетан Сашом, Медић Драганом, Боројевић Драганом и Шолаја Миодрагом повезане са оружаном сукобом и због тога су у конкретном случају прекршене и одредбе међународног хуманитарног права.

У ситуацији када постоји оружани сукоб као објективна околност и када је утврђено да су радње извршења повезане са овим сукобом примењују се правила међународног права, садржана у Женевској конвенцији о заштити грађанских лица за време рата од 12.августа 1949.године (IV Женевска конвенција), у којој је у чл. 2 ст.1 предвиђено да се примењује у случају објављеног рата или сваког другог оружаног сукоба који избије између две или више високих страна уговорница, чак и ако једна од њих није признала ратно стање, а у чл. 3 ст-1 примена одредби и на сукобе који немају међународни карактер, којом је предвиђено да је свака страна у сукобу дужна да у случају оружаног сукоба, који избије на територији једне од страна уговорница, примењује одредбе тог члана.

Ова Конвенција у члану 3 ст.1 тачка 1(а) прописује да се према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу, поступа у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери и убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком сличном мерилу и у том циљу забрањени су и забрањују се у свако доба и на сваком месту према наведеним лицима, између осталог, повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убиства, осакаћења, свирепост и мучења. Дакле радња коју је оптужени предузео на начин описан у изреци, пуцања и убиства и

рањавања лица која не учествују непосредно у непријатељствима забрањена је. Како је током поступка несумњиво утврђено да покојни ни оштећени нису имали својство припадника оружаних снага друге стране у сукобу, већ да се ради о групи жена и деце, међу којима је био само један мушкарац старије животне доби, који нису код себе имали никакво оружје које би указивало да су имали учешће у сукобу, то се ради о цивилима, који уживају заштиту према наведеној одредби.

Због чињенице да се на подручју Косова и Подујева одвијао и унутрашњи сукоб у конкретном случају прекршене су и одредбе II Допунског протокола Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, који у члану 51 предвиђа заштиту цивилног становништва које не узима директно учешће у непријатељствима, односно за време док не узима директно учешће у непријатељствима, па је у том смислу прописано да цивилно становништво, као такво, као и поједини цивили, неће бити предмет напада, а забрањени су сви акти или претње насиљем којима је главни циљ да шире терор међу цивилним становништвом.

II Допунски протокол Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба у члану 4 став 1 и 2а овог прописује да сва лица која не узимају директно учешће у рату или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани, а против поменутих лица забрањени су у свако доба и на сваком месту насиље над животом, здрављем, и физичким и менталним благостањем људи, нарочито убиство и окрутно поступање као што су мучење, сакаћење или било који облик казне. Овом одредбом забрањено је насиље над животом. Суд је нашао да је оптужени предузимајући радње описане у изреци поступао противно одредбама Другог Допунског протокола којом је забрањено убиство лица која не узимају директно учешће у рату, јер су покојни и оштећени цивили особе које нису учествовале у рату и стога заштићени и овим међународним Протоколом.

Стога је суд нашао да се у радњама оптуженог стичу сва обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 ст 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву. При томе оптужени је поступао умишљајно и у саизвршилаштву јер је дело извршио заједно са Цвјетан Сашом, који је осуђен правноснажном пресудом Окружног суда у Београду К 1823/04 од 17.06.2005.године, Медић Драганом, Боројевић Драганом и Шолаја Миодрагом, који су правноснажном пресудом Окружног суда у Београду-Веће за ратне злочине К.В.2/09 од 18.06.2009.године такође осуђени за ово дело.

Суд је оптуженог осудио на казну затвора од 20 година.

Приликом одмеравања казне, суд је од олакшавајућих околности на страни окривљеног ценио да је породичан, ожењен, отац четворо деце узраста од 4 до 20 година, као и да раније није осуђиван. Суд је ценио и здравствене прилике оптуженог који је наводио да болује од високог притиска, па је и ово узео као олакшавајућу околност.

Са друге стране, жртве кривичног дела су цивили, међу њима и седморо деце, од којих је најмлађе имало свега 21 месец. Оштећени који су преживели злочин Богујевци Саранда, Фатос, Јехона, Лирие и Генц задобили су тешке

повреде, са трајним последицама и изгубили мајке, браћу и сестре. Извршење дела погодило је и друге преживеле чланове породице, Богујевци Сељатина и Богујевци Сафета, а посебно Енвера Дурићија, који је изгубио целу породицу-родитеље, супругу и четворо деце. Околност која је пратила извршење дела, а била од значаја за одмеравање казне је ситуација пре стрељања, извођење беспомоћних жена и деце из кућа, претресање, при чему су претресана и деца и бацане им играчке, истеривање на улицу што је код њих могло да пробуди наду да ће се спасити, а затим пред свима убиство Хамди Дурићи, повратак у двориште и молбе мајки да се деца поштеде.

Имајући у виду овако тешке последице дела, животно доба жртава и тешке повреде са трајним последицама код оштећених који су преживели масакр, свих изузетно тешких околности под којима је дело извршено, по оцени суда казна затвора у трајању од 20 година за оптуженог нужна за остваривање њене законом предвиђене сврхе и сразмерна је тежини и опасности дела и кривичној одговорности оптуженог. Суд је у уверењу да ће се оваквом казном у потпуности остварити сврха кажњавања предвиђена одредбом члана 5 и 33 КЗСРЈ.

На основу чл.50 КЗ СРЈ оптуженом је у казну урачунато време које је провео у притвору почев од 19.10.2007.године када је лишен слободе па надаље. (Оптужени је у установи за извршење кривичних санкција КПД Сремска Митровица провео време од 23. 07. 2009.год. до 18. 06. 2010. године када је био на издржавању казне затвора пре правноснажности пресуде Окружног суда у Београду -Већа за ратне злочине, К.В.4/08 од 18.06.2009.године).

Оштећени су на основу члана 206 ЗКП упућени на парницу ради остваривања имовинско правног захтева, о коме није било могуће одлучити у овом поступку јер су поставили али нису определили захтев.

Оптужени је ослобођен обавезе плаћања трошкова поступка и паушала јер је суд нашао да би плаћањем трошкова оптужени, који има четворо деце, довео у питање егзистенцију лица која је по закону дужан да издржава.

Исказе сведока Струхар Игора и Деветак Милоша суд је прочитао, али их посебно не образлаже јер се не односе на догађај који је био предмет оптужбе.

Записничар
Наташа Арсић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба Апелационом суду у Београду, у року од 30 дана од дана пријема писменог отправака, а преко овог суда.